

verschijnt maandelijks
jaargang 65
februari 1963 - 2

maandschrift voor

bijenteelt

orgaan van de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland

AANBEVOLEN ADRESSEN

IMKERSARTIKELEN

Wij leveren alles wat u nodig hebt. Prijscourant gratis op aanvraag. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

HONING EN WAS

Verkoop uw klanten geen neen als u uitverkocht bent. Vraag ons even prijsopgaaf. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

BUITENLEVEN

VAKANTIEHUISJES, GARAGES, SCHUREN, vanaf f 341,00—f 275,00. Vraagt folder, of stort resp. f 3,50, f 3,—, f 2,50 voor bouwplaten + tekeningen voor aanvraag, om een indruk te krijgen. Girorekening 672439. „DIHAMA” Hardinxveld.

BOEKEN EN BLADEN

HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld kost f 13,90. Wij hebben het in voorraad. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

Abonneer u op „BIJENNIEUWS”, orgaan van de afd. Bunnik-Houten en de STICHTSE KONINGINETEELTCLUB f 2,50 p.j. Verschijnt maandelijks. Postgiro 193060. Gratis proefnummers.

Een gelijkblijvende tekst van hoogstens 15 woorden in alle dit jaar nog verschijnende nummers kost slechts f 30,— bij vooruitbetaling op giro 846801 van Bijenhuis, Wageningen.

KRING GRAAFSCHAP-LIEMERS

Bijeenkomst imkers kring Graafschap-Liemers op zaterdag 16 februari 1963 te 14 uur in hotel Ras te Ruurlo. Bespreking o.a. verslag vorige vergadering, agenda alg. vergadering 1963 te Utrecht, verslag excursie 18 aug. '62 naar instituut voor bijenteelt te Münster i.W. met demonstratie meegebracht koningin-neteeltkastje, korte inleiding over raathoningwinning en ervaringen laatste jaren, idem droogvoeren suiker. Alle imkers hartelijk welkom.

KOOLZAAD FLEVOPOLDER

Bij het ter perse gaan van dit nummer ontvangen wij van de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap het verheugende bericht dat er in de polder ongeveer 600 ha. koolzaad voor de bijen beschikbaar zal worden gesteld dat zo nodig met thiodaan bespoten zal worden. De rest van het koolzaad zal bespoten worden met diel-drin. Er kunnen hoogstens 3000 volken worden toegelaten. De regeling van de plaatsing zal in handen zijn van de heer Wietsma, van wie wij hopen dat hij spoedig van zijn ziekte zal zijn hersteld. De reisgroepen dienen er rekening mee te houden dat alleen goede, goed afsluitbare kasten zullen worden toegelaten. Zowel voor wind als voor felle zon is het van belang een smacht over de kasten uit te rollen. De directie heeft toegestaan dat daarvoor riet uit de polder mag worden gebruikt. Wij kunnen nog mededelen dat het voor de bijen beschikbare koolzaad staat op een van de zwaarste gronden van de polder. Nadere mededelingen hopen wij te doen in het volgende Groentje. De gegevens van het elders uitgezaaide koolzaad hebben ons nog niet bereikt. Zo mogelijk zullen ze ongecorrigeerd in dit nummer worden opgenomen, anders in het volgende.

MEPPEL GEEFT HET GOEDE VOORBEELD

In het Groentje van juni 1962 hebben wij kunnen mededelen, dat de afd. Meppel haar bijenpark heeft gekregen en dat hierop reeds een 4-tal bijenstallen werden geplaatst. Met veel genoegen vernamen wij, dat op een ledenvergadering van deze afdeling werd besloten, een gemeenschappelijke bijenstal te plaatsen, die bijzonder voor de jeugd van groot belang is. Niettegenstaande het al herfst was, hebben de leden van deze afdeling hun best gedaan, de stal op de nog beschikbare

zaterdagen van 1962 te plaatsen. Het is hun gelukt, ofschoon er dikwijls onder slechte weersomstandigheden werd gewerkt. De laatste handeling, het teren van het asfalt, werd in een sneeuwbuï op 1 december ver-richt! Op dit bijenpark staan nu reeds 9 stallen, zodat hieruit duidelijk blijkt, dat wanneer men de gelegenheid schept en enige activiteit toont, succes niet kan uitblijven. Wij twijfelen er geenszins aan, dat de gemeenschappelijke stal van de afdeling Meppel spoedig met kasten van nieuwe leden is bezet. Wij feliciteren het actieve bestuur hiermee van harte en wensen hun verder veel succes.

Meppel is een betrekkelijk kleine afdeling. Er zijn veel grotere afdelingen, die noch een zgn. bijenpark, noch over een gemeenschappelijke stal de beschikking hebben. Zoals uit het bovenstaande blijkt is het resultaat: meer leden! Wij zouden de besturen van die afdelingen, die nog niet over een bijenpark of gemeenschappelijke stal beschikken het advies willen geven, voor de eerstvolgende ledenvergadering deze punten op de agenda te plaatsen. De afdelingen, die tot aanschaffing overgaan, willen wij in dit blad gaarne vermelden.

DE WONDERE WERELD VAN DE BIJEN, BESCHREVEN VOOR DE **BEGINNERS**

Als u zo gelukkig bent om over een stukje tuin te kunnen beschikken, dan is het nu nog de tijd om bijv. een *Buddleja* te planten en wat enkelbloemige herfstasters, liefst de bekende paars-blauwe soort, die u op ieder boeren erf aantreft.

Het zijn beide herfstbloeiërs. De *Buddleja* bloeit met trossen van soms wel 25 cm lang, die wat op een sering lijken, maar veel slordiger in elkaar zitten. Ze bloeien op het jonge hout, dus ieder jaar de uitgebloeide takken maar flink terug snijden. De soort *Davidii* is heel makkelijk in de teelt en ik geloof wel dat u op de bloemen daarvan en op de astertjes alle insecten zult aantreffen die in de nazomer in uw omgeving voorkomen, natuurlijk voor zover het bloemenbezoekers zijn. Ik heb nog nooit een struik gezien, waarop naast bijen, wespen en zweefvliegen, zoveel verschillende soorten vlinders, dikwijls tegelijk, voorkomen. Voor mijn tuin waren het naast de alom bekende koolwitjes en enkele vlinders, waarvan ik moet bekennen de naam niet te kennen, de kleine vos, de dagpauwoog, de koningsmantel en de atalanta. Deze bloemen, trouwens de herfstasters ook, stellen u uitstekend in de gelegenheid het verschil te leren kennen tussen onze bijen en soms bedriegelijk daarop lijkende zweefvliegen. Aan het eind van het seizoen komt de klimop nog en de heerlijke pikante geur van de klimopbloesem, naar ik geloof in hoofdzaak verspreid door het stuifmeel, moet u ook maar eens aandachtig opsnuffen.

Ik kwam hier eigenlijk op, omdat ik u wilde voorhouden, dat het zowel uit een oogpunt van natuurgenot, alsook om met succes te kunnen inkeren, van belang is, dat u er achter komt, welke bloemen, naast de algemeen bekende drachtplanten, in uw omgeving bloeien en welke daarvan door onze bijen worden bezocht. Natuurlijk moet u dat opschrijven met vermelding van de tijdstippen waarop ze bloeien, want onthouden kunt u dat toch niet allemaal opeens en dat noemen we dan — om ook eens een beetje duur te doen — het samenstellen van de drachtkalender van onze streek. Het geeft u een goed overzicht in welke tijd

er weinig of nagenoeg niets is te halen en in deze perioden moet u absoluut voeren. Als u nauwkeurig waarneemt zult u zien dat vooral het stuifmeel verzamelen op verschillende tijden van de dag en ook op verschillende bloemen anders geschiedt en dat sommige bloemen, zoals bijv. de *acacia*, de *dovoncel* en de *salie* bijzonder listige inrichtingen hebben om het stuifmeel van de helmdraden op de bezoekende bijen af te strijken. Het bestek van deze rubriek laat niet toe dit uitvoeriger te beschrijven en het is ook veel aardiger dit zelf te ontdekken. U kunt de bloem ook voor de gek houden door er een potlood in te steken op dezelfde wijze als de bij er in kruipt en dan ziet u precies hoe dit mechanisme werkt.

Deze bijkomende drachten kunnen soms niet onbelangrijk zijn. Zelf woon ik in de buitenwijken van de stad en de verschillende *cotoneaster*-soorten, in het bijzonder de veel in tuinen voorkomende *cotoneaster horizontalis*, zijn voor mijn bijen beslist van belang. U kijkt dus niet alleen naar uw bijen, maar exploreert uw omgeving met een straal van 1½ km rondom uw stal en stelt daarvan een drachtkalender samen. Weliswaar bestrijken de bijen een terrein ongeveer ter grootte van een cirkel met een straal van 3 km met de standplaats als middelpunt, maar wat op grotere afstanden dan 1 tot 2 km moet worden gehaald is voor de oogst als regel van weinig betekenis. Het transport over die grote afstanden vraagt te veel brandstof en die wordt gehaald uit de honingblaas.

Volgens onze terzake bijzonder kundige redacteur zal deze kopij, die natuurlijk weken tevoren wordt klaargemaakt, waarschijnlijk in het februari-nummer worden geplaatst. Hoewel het moeilijk is (terwijl het vriest dat het kraakt, en een scherpe oostenwind de jachtsneeuw in wolken van fijn wit poeder van het dak van mijn schuur veegt en er de ramen van het huis mee bepoedert, als een zorgzame moeder de *rose billettjes* van haar baby) om geestelijk over te schakelen op mogelijke lentedagen in februari, wordt van mij verwacht, blijkens een brandbrief van deze zelfde re-

dacteur, dat ik u aanwijzingen geef voor de behandeling van de bijen in februari. Laten we hopen dat de woorden van de Engelse dichter „Like an army defeated, the snow has retreated” (als een verslagen leger is de sneeuw teruggetrokken) ook hier van toepassing zullen zijn en de voorjaarsbolgewassen in de volle gloria zullen bloeien. Wat die aanwijzingen betreft zou ik gauw klaar kunnen zijn: „Blijf er af”. Voor het geval dat de van ouds bekende „Maartse buitjes” er vroeg zijn, gaat dat echter niet helemaal op. Bijen die naar buiten worden gelokt, doordat de zon op een sneuwendek schijnt, terwijl de temperatuur boven nul is, iets wat in februari en maart nog al eens voorkomt — in april trouwens ook en soms nog in mei — gaan onherroepelijk verloren. Als er in deze tijd van het jaar één bij verloren gaat is dat erger, dan wanneer er in juni honderd overstuur gaan. Dit laatste vraagt natuurlijk enige toelichting. In juni zit een goed volk vol met broed. Elke vrijgekomen cel wordt onmiddellijk door de koningin belegd. De volkssterkte, die zeker twee tot drie keer zo groot is als in februari, wordt nog dagelijks vergroot door een gestage stroom van uitlopende jonge bijen. In het vroege voorjaar is de toestand echter heel anders. Als het weer niet al te barbaars is, gaat de moeder in de loop van januari de eerste eieren leggen.

Dit betekent dat de oude overwinterde bijen de temperatuur in het broednest moeten opvoeren tot ongeveer 36 gr. Celsius — de broedtemperatuur van de bijen — terwijl het 's nachts nog vriest en overdag de signaleerde maartse buien naar beneden komen. Wilt u — zeer gewaardeerde jonge imkers — dat even goed tot u laten doordringen? U begrijpt nu wel, dat het openmaken van een bijenkast onder deze omstandigheden kan worden vergeleken met het naderen van een ijsstijd voor onze samenleving. Bovendien betekent dit hervatten van de broedaanzet, dat er larven gevoed moeten worden — uit de voorraden — en dat er water gehaald moet worden — van buiten —. Dit alles put deze winterbijen snel uit, vooral als de imker niet de nodige maatregelen

gelen heeft genomen, dat zijn bijenvolken met zoveel mogelijk jonge bijen de winter zijn ingegaan. Het resultaat is, dat er in het voorjaar een periode is, dat het aantal versleten en stervende bijen groter is dan de toevoer van jonge bijen door het uitlopend broed, m.a.w. het volk gaat tijdelijk in getalsterkte achteruit. Het zal u nu wel duidelijk zijn, dat we in deze periode nog meer dan gedurende de rest van het jaar, zuinig moeten zijn op onze bijen. In deze tijd moeten we dan ook de volken goed warm houden en als ik straks heb gezegd „Blijf er af” dan neem ik dat in zoverre terug, dat u nog wel voorzichtig tussen dekplank en deksel een paar dekkleedjes bij mag leggen.

We moeten dus — daar waren we eigenlijk mee bezig — voorkomen dat de bijen door die sneeuwbuien naar buiten worden gelokt. De mogelijkheid bestaat dat de vliegaten helemaal zijn dichtgesneeuwd. Dat laat u dan maar zo, sneeuw werkt warmteïssolerend en is poreus, zodat u niet bang hoeft te zijn, dat de volken gebrek aan zuurstof zullen krijgen. Als de sneeuw smelt en daarna weer bevroert, zodat het een ijskorst wordt, gaat dit luchtdoorlatende vermogen natuurlijk verloren. Veelal wordt aanbevolen de grond voor de bijenkasten sneeuwvrij te maken of er stro of zakken voor te leggen. Dit redt inderdaad veel bijen, die, door het felle licht naar buiten gelokt, ervaren dat het te koud is (de minimumtemperatuur waarbij de bijen normaal vliegen, ligt bij ongeveer 8 gr. C.) en naar de kast terug keren. Meestal gaan ze in de naaste omgeving van de kast even rusten en kunnen dan op die zakken of dat stro gaan zitten. Maar dikwijls gaan ze ook ergens anders zitten. en als er dan op die plaats sneeuw ligt, verkleumen ze onmiddellijk. Ik geef er daarom de voorkeur aan, als dat nog mogelijk is, die zakken, inplaats van ze op de grond te leggen, voor de vliegaten te hangen. M.a.w. als de vlucht nog niet is begonnen, verhinder dan het uitvliegen van de bijen. Sluit desnoods de vliegaten tot op een klein kiertje, voor het toetreden van frisse lucht, zodat het felle licht niet in de vliegaten kan schijnen, maar vergeet dan ook niet, als de sneeuw is verdwenen, ze weer helemaal open te doen en de zakken ervoor weg te halen. En verder kan ik alleen maar zeggen dat

een ieder, die in februari of maart zonder dringende noodzaak een bijenkast openmaakt een dief is in zijn eigen nering. In plaats van in de bijen te kijken kan ik de beginner geen betere raad geven, dan zoveel mogelijk naar de bijen te kijken, zowel op de vliegplank als op de crocusjes, sneeuwklompjes en alles wat er verder maar mag bloeien. Volgens de boeken is de kerstroos de plant, die de bijen bij zacht winterweer het eerst iets van hun gading biedt. Ik moet tot mijn spijt bekennen, dat ik nog nooit een bij op de kerstroos heb gezien en ik let er toch ieder jaar op. Ik heb trouwens wel eens meer opgemerkt, dat de bijen die boekjes niet lezen. Begint u meteen aandacht te schenken aan de kleuren van het stuifmeel, zodat u leert aan het stuifmeel te zien op welke planten de bijen halen.

Het wordt zo zachtjes aan ook wel tijd aan de uitwerking van uw programma voor de komende zomer te gaan denken, als u dat al niet hebt gedaan. Als u nog geen bijen hebt, spreek daar dan eens over op de vergadering van uw afdeling of klop eens aan bij het afdelingsbestuur. Stel u dan tevens beschikbaar om dat bestuur een handje te helpen. Er bestaat in onze vereniging altijd een grote behoefte aan jonge mensen, die een deel van het „loopwerk” op zich willen nemen, al doen zij dat ook niet te voet. Het wordt voor het bestuur van de afdeling dan zoveel makkelijker iets te organiseren. Ergens las ik eens, dat organiseren is „het opheffen van belemmeringen” en dat brengt in den regel nog al wat loopwerk met zich mee.

Hebt u al bijen, wacht dan niet langer met het bestellen van het materiaal, dat u in de loop van de zomer denkt nodig te hebben. Straks komen ze allemaal tegelijk en dan maar kankeren als ze het bestelde goed niet binnen twee dagen in huis hebben. Wij zijn een vereniging, d.w.z. dat we ons voor het bereiken van een bepaald doel hebben verenigd, d.w.z. dat wij het voordeel willen behalen dat zit in het bundelen van de initiatieven, de kennis, de werkzaamheid van de individuele leden, die daartoe vrijwillig zijn samengegaan en die zich er dan — tenzij het beslist niet anders kan — ook niet af moeten maken met het uitsluitend betalen van de contributie, hoe belangrijk die contributie

voor het voortbestaan van de vereniging ook moge zijn. U moet het mij maar niet kwalijk nemen, maar ik moet af en toe eens stoom afblazen over de lauwheid van onze leden. Iedereen is nu eenmaal geen verenigingsman en vele imkers zijn ook nog lid van andere verenigingen, waarvoor hetzelfde geldt, maar het aantal mensen, waarop de activiteit in de afdelingen berust, is over het algemeen bijzonder klein en wat dat betreft is mijn hoop gevestigd op de jonge leden, op wie ik bij deze nogmaals een krachtig beroep doe. Als de oudere leden hun kennis en ervaring van de imkerij inbrengen en de jonge leden hun enthousiasme en werkkraft bij het organiseren van diverse evenementen, dan wordt zo'n afdeling een voorbeeld voor vele andere.

De praktijk in een — helaas te klein — aantal afdelingen bewijst dit. Laten we niet te somber zijn. Ons ledental heeft weer een neiging tot stijgen. Het voorjaar nadert; de periode van opbouw in de natuur. Als de imkers die zeggen, dat op een winter met strenge vorst een goed honingjaar volgt, gelijk krijgen, hebben we minstens kans op een redelijke dracht. Laten we dus bouwen en aan onze bijenstand, en aan onze vereniging, die steeds in tijden van voorspoed zowel als van tegenspoed een van initiatief en werklust getuigende activiteit heeft ontplooid.

De geroutineerde imker begint nu zo zachtjes aan voorbereidingen te treffen voor het reizen naar de voorjaarsdrachten, hetzij naar het koolzaad, hetzij naar het fruit. De werkelijke beginner, dus degene, die voor het eerste of tweede jaar imkert, raad ik dat beslist af. Hij of zij doet beter de jaarcyclus van het bijenleven eerst een paar keer helemaal van nabij gade te slaan en te bestuderen. Wil men graag direct zo'n reis met de bijen medemaken, waarvan ook dikwijls, vooral voor de beginner, een machtige bekoring uitgaat, dan kan men dat beter in het najaar doen, als we hopelijk weer met succes naar de heide kunnen gaan, en de bijenvolken al weer in de neergaande lijn zijn. In ieder geval zou ik die eerste jaren minstens één volk thuis houden waarmede u dan uw weetgierigheid kunt bevredigen.

(wordt vervolgd)

Gedurende de zomer 1962 deden twee studenten in de biologie, van de Universiteit van Amsterdam, een onderzoek naar de bloembestuiving door insecten op zeer grote hoogte. Het onderzoek vond plaats in Tirol. Ik was een van die studenten. Het zal U wellicht interesseren, dat we half augustus op een hoogte van 2700 m. ongeveer twintig honingbijen van de variëteit Carnica aantroffen, die nectar verzamelden op *Primula glutinosa*. Het dichtstbijzijnde dorp lag 1300 m. lager. De directe afstand bedroeg zeker 5 km. De omgeving is ons zeer goed bekend en we weten zeker, dat er zich buiten het dorp geen bijenstanden bevonden. Er wordt daar trouwens niet met de bijen gereisd. We hadden niet de indruk dat honger de bijen tot deze prestatie dwong. In het tussenliggende gebied waren nl. rijkelijk bloeiende planten aanwezig, waaronder goede drachtplanten. Behalve deze ene middag hebben we op deze hoogte nooit meer honingbijen gezien. Bovengenoemde *Primula* heeft zeer veel nectar, geurt bedwelmend, en komt op die hoogte op bepaalde plaatsen overvloedig voor. Meestal bloeien de plantjes zeer overvloedig. De bloemkleur is donkerblauw. Wij hadden zeker niet verwacht hier vlak onder de sneuwegrens nog honingbijen te zullen aantreffen en willen u hierbij laten delen in onze verrassing.

A.

G. v. P.

BETERE ZOMERS ?

Over het slechte weer van het afgelopen jaar heeft u genoeg kunnen lezen en dat zal ik niet opnieuw uitgebreid onder de loep nemen. Wel opmerkelijk is, dat de lente de laatste jaren bijzonder koud is gebleven en vroege winters voor 1961 niet meer voorkwamen. De laatste jaren is de winterkoude (als daar sprake van was) meer verschoven naar de late winter en lente. December 1961 gaf na ongeveer 10 jaar weer een koudegolf en ook in 1962 is dit het geval geweest. Wijlen dr. A. Labrijn kwam tot de conclusie, dat in het klimaat van de afgelopen 250 jaar perioden voorkomen met een overheersende zeeïnvloed (zachte winters, koele natte zomers) en perioden met een min of meer sterker ontwikkeld continentaal weer-type dus: strenge winters en vrij warme zomers. Aan de hand der cijfers kan men concluderen, dat wij de afgelopen 12 jaar van een overheersend maritiem weertype hebben mogen genieten. Kunnen we nu uitspreken, dat na de vroege koudegolven van 1961 en 1962 een kleine verschuiving plaats vindt naar een meer continentaal weerkarakter?

Helaas kunnen we dit nu nog niet zeggen. Een strenge januari- en februari-wintermaand gevolgd door reeds enkele lentedagen na half februari zouden wel in deze richting gaan wijzen. Verder zou het dan een goed voorjaar moeten worden gevolgd door een redelijk goede zomer zonder een groot surplus aan neerslag. Beschouwt u het bovenstaande niet als een voorspelling voor de komende maanden, maar zie het als een kanttekening bij de ontwikkeling van het huidige weer.

Amsterdam

J. A. Z.

Ofschoon ik reeds een oude rot ben, lees ik toch gaarne de voor de beginners bestemde artikelen. Twintig jaar geleden was ik gedwongen mijn bijen te plaatsen op 4 km van mijn woning, naar de rand van een bosrijke streek. Tijdens deze barre winter ben ik elke dag naar de stal gefietst om de vlieggaten sneeuwvrij te maken. Steeds viel het mij op dat er veel mezen voor de kasten zaten. Van een zich in de buurt bevindend schuurtje heb ik de mezen gedurende enige tijd nauwkeurig geobserveerd. Ze pikten de latjes, waarmee ik de vlieggaten verkleind had, weg en bleven met hun snavel gedurende lange tijd tegen de onderkant van de kasten hameren.

De afstand was te groot om te zien of er bijen uit de kasten kwamen maar wel zag ik de vogels steeds weer iets oppikken en opeten.

Toen ik me weer naar de stal begaf vond ik meer dan honderd van de koude omgekomen bijen. Men moet, zoals de schrijver van onze beginnersrubriek zegt, zijn bijenhouderij beleven als een onverbreekelijk onderdeel van de levende natuur en mezen en padden niet te vuur en te zwaard verdelgen. Ik heb geprobeerd de bijen te helpen door fijn gaas voor de vlieggaten te bevestigen, maar als de temperatuur dan plotseling opliep en de bijen een reinigingsvlucht konden houden, was ik dikwijls niet in de gelegenheid het gaas tijdig te verwijderen. Planken schuin tegen de kasten zetten heeft ook ook zijn bezwaren.

De bijen kunnen er wel uit, maar vele komen er niet weer in. De hele open zijde van de stal bespannen met een net bleek ook niet goed; als de bijen bij vrij lage temperatuur een reinigingsvlucht hielden, gingen vele, na gedane zaken, op het net zitten, waar ze veelal verkleumden. Kan onze rubriekschrijver, die de jeugd zo voortreffelijk weet te instrueren mij een oplossing aan de hand doen?

Z.

G.

Naschrift van de rubriekschrijver :

Met bijzonder grote voldoening en buitengewone waardering stel ik vast dat de heer G. toch niet van plan is zodanige maatregelen te nemen, dat de gevederde boosdoeners er het leven bij inschieten. De vogels hebben het deze winter wel bijzonder zwaar en de knorrende maag zal de mezen ook wel vindingrijker en brutaler hebben gemaakt. Ik weet uit ervaring, dat als de mezen, en in de broedtijd is dat dikwijls één bepaald mezenpaar, eenmaal de trek naar de bijenkasten hebben, zij er dan mee doorgaan. Voor het moment helpt het voor de kasten aanbrengen van kuikengaas; in het algemeen gaas met een zodanige maaswijdte, dat de mees er niet makkelijk door kan.

Voor de bijen zijn deze mazen zo groot, dat ze bij een reinigingsvlucht geen belemmering zijn. Voorkomen kan het worden door, zodra de voedselpositie voor de vogels slecht dreigt te worden, op enige afstand van de stal te gaan voeren met vetbollen, aan een touwtje geregen pinda's, stuk spekzwoerd, een doorgezaagde kokosnoot, vleesafval enz. Natuurlijk minder eenvoudig als de bijen ver van huis staan, maar ik ben er van overtuigd, dat als de heer G. het enthousiasme opbrengt om dagelijks zijn volken te controleren, hij er ook wel iets voor over zal hebben de mezen in leven - en van zijn bijen af te houden.

HET DRADEN VAN BROEDKAMERRAMEN

Naar aanleiding van het artikel „De wondere wereld van de bijen, beschreven voor beginners” in het „Groentje” van januari 1963 wilde ik gaarne een aanmerking maken op de daar voorgestelde manier van het draden van de broedkamerramen. De schrijver gebruikt zeer terecht raampjes zonder zaagspleet en beveelt het horizontale draden aan. Als men in zo'n raam kunstraat inzet, zweeft het bovineinde der raat dicht bij de bovenlat, los in de ruimte. Voor bevestiging, die absoluut nodig is, wordt dan aangeraden wat vloeibare was door middel van een lepel of wasgielampje te gebruiken. Waarom al die rompslomp, als het eenvoudiger kan? Er is maar één goede manier van drading bij ramen zonder zaagspleet, n.l. de vertikale. Dan behoeft men geen vloeibare was te gebruiken en de kunstraat kan feilloos worden bevestigd. Vóór het insmelten van de draden zorgen we ervoor, dat de kunstraat de bovenlat raakt, terwijl er tussen raat en zijlatten en raat en onderlat enige speling moet zijn.

Aalst

J. H. J. Evers

Naschrift van de rubriekschrijver :

Het is uiteraard een vervelende zaak tegen een zo bij uitstek bekwaam en ervaren imker als de heer Evers te moeten zeggen, dat men het niet men hem eens is. Gelukkig is het draden van ramen geen kwestie van imkeren, maar van mechanica. Wat is de bedoeling van het draden? A. De raat meer steun te geven, vooral met het oog op de kracht, die daarop bij het slingeren wordt uitgeoefend. B. Om te voorkomen dat de kunstraat — vooral als deze wordt uitgebouwd bij warm weer en de raat dan direct geheel met honing wordt gevuld en/of met broed wordt belegd — gaat doorhangen d.w.z. dat de evenwijdig aan de bovenlat lopende celwanden daaraan niet evenwijdig blijven, maar boogvormig gaan verlopen. Dit is een gevolg van het gewicht of anders gezegd van de werking van de zwaartekracht, die recht naar beneden dus vertikaal aan de raat trekt. Als ik voor deze vertikaal werkende kracht een hindernis wil opwerpen, zal ik dit moeten doen in het horizontale vlak, vandaar horizontaal draden en met niet te weinig draden (voor een broedraam is twee te weinig). Ook bij horizontaal draden is, als het goed wordt gedaan, aangien met was niet strikt noodzakelijk. De bijen bouwen de raat zelf ook wel aan, maar als men streeft naar onberispelijke raten, wat toch ons doel moet zijn, is het aangien met was wel beter. Ik vind het werken op prima raten zeer belangrijk. Dat men over een dergelijk punt in een beginnersrubriek ogenblikkelijk een dispuut onttekend is overigens niet zo geslaagd, immers het draagt bepaald niet bij tot de gemoedsrust van de beginner voor wat zijn imkerij betreft. Als de beginner geen beginner meer is, gaat hij heus zijn eigen inzichten wel volgen. En als de ervaren imker met een andere wijze van werken resultaten bereikt, waar hij tevreden mee is, dan kan ik daar maar één ding van zeggen „Hij blijve erbij”. Punt uit.

Naschrift W. Assink :

Persoonlijk gebruik ik broedramen met en zonder zaagspleet. Van wasmot in de ramen alsmede in de zaagspleet bemerk ik zo goed als

niets. Wasmot op de raten in een bevolkte kast kom ik bijna niet tegen.

Ramen met zaagspleet draad ik horizontaal doch ramen zonder zaagspleet altijd vertikaal in de vorm zoals de heer Evers aangeeft. Ramen in de slinger op de zijkant, dus als ik rekening houd met de zwaartekracht zoals de heer Maagendans schrijft, dan zou ik zeggen moeten de ramen vertikaal gedraad worden. Want ramen gaan altijd stuk bij het slingeren en niet als ze in het bijenvolk hangen. De raat vastgeklemd in de zaagspleet geeft een geweldige stevigheid en als deze helemaal gevuld zijn zakken ze niet uit. Als de bijen de raten uitbouwen hangen ze in een tros aan de bovenkant van de kunstraat en als deze daar niet stevig bevestigd is gaat ze omhangen en we krijgen geen mooie uitgebouwde raat. Daarom ben ik ervoor om ramen zonder zaagspleet vertikaal te draden, dan is de raat op 4 punten bovenaan vastgemaakt en kan ze niet omkrullen; ter verdere versteviging giet ik ze ook nog vast met was aan de bovenlat. Zoals u ziet zijn er verschillende wegen die naar Rome leiden en zou ik er maar geen gewetensvraag van maken en beide manieren van draden propageren en aan de imker overlaten wat hem het beste bevalt.

CARBOL OF TABAK ?

Met alle waardering voor de goede en ter zake kundige beschouwingen in „De wondere wereld van de bijen”, die ik in het groentje gaarne en met grote belangstelling lees, meen ik toch te moeten waarschuwen tegen de helaas veel gepropageerde en ingeburgerde verkeerde gewoonte, om de bijen met een carbollap te behandelen. 't Is de onfeilbaarste methode om ze opstandig en agressief te maken, of ze uit de kast te drijven. Ik heb het uiteraard ook meermalen geprobeerd en het carbollap-busje staat nog altijd op de plank, maar ik begin daar niet meer mee. Ik hoorde van andere imkers van overeenkomstige ervaringen en heb daarom al weer sedert enige jaren teruggegrepen naar de oude en vertrouwde dathe-pijp, en dan niet gevuld met turfmolm of briketten, maar met ouderwetse grove tabak.

Zo in maart koop ik ½ pond van de allergeodkoopste soort. De dathe-pijp halfvol, niet aangedrukt en vermengd met een klein zakmespuntje salpeter, geeft het voortreffelijkste kalmeringsmiddel voor bijen en imker. Bovendien houd ik (niet-roker) beide handen vrij.

Vorig jaar werd ik bij een collega-imker geroepen, met verzoek zijn volken eens na te zien, omdat hij het niet meer aandurfde, want ze waren te woest. Het bleek dat hij altijd met carbol werkte. Eén wolkje tabaksrook (ik had geen salpeter meegenomen) in het vlieggat, als eerste waarschuwing, om na een minuut (60 seconden!) het dekkleedje voor de helft op te lichten en een wolkje over de raten geblazen, kon ik tot zijn verbazing het „woeste volk” raat voor raat controleren, ofschoon ik heus niet tot de moedigsten behoor. Zelf werk ik nooit anders meer. Met mijn half pond tabak van f 1.80 kom ik met 3 kasten het hele seizoen uit.

Wellicht gaven mijn bijen uit dank voor de geurige behandeling mij 60 pond honing, in de afgelopen zomer. Waarom nu plotseling Prop-an het langverwachte wondermiddel moet zijn, gaat mij boven mijn imkershoed.

Amersfoort.

G. v. d. M.

uit de jaagkieps

Uit de Oude Doos

Nog eens de verordening van 1614.

In de Jaagkieps van 1962/12 schreef ik dat op de Verordening een Appointment (aanvulling) was uitgevaardigd, deze was gedateerd 12-9-1637 en wel naar aanleiding van een Request (verzoek) van Wouter Aartse, wonende te Soest, betreffende het in artikel VII bepaalde over „heijde ende berglanden“, waar de bijen op een afstand van 150 roeden van elkander moesten worden geplaatst tegen „in de kleij“ 75 roeden.

Er scheen strijd te zijn ontstaan of „landen, die met de ploeg omgewerk en met boekweijt besaaijt“ „berglanden“ zijn.

Na grondig onderzoek werd beslist dat voor dergelijke „landen“ de afstand van art. I (dat is 100 roeden) gold.

De verordening geeft mij aanleiding tot de volgende opmerkingen: In oude stukken wordt nooit gesproken van „imker“. In dit stuk evenals in een Placaet van 24 July 1599 van de zelfde Staten vinden wij „bije-

man-bijeluiden“. Bij Clutius (1597) treffen wij „biehouders“ aan en in 1686 schreef P. Nijland „der Medicijnen Doctor“ zijn „Den naerstigen Bijenhouders“. Maar in het Placaet van 1614 wordt wel gesproken over „Immen en Bijen“ en „Immen of Bijen“, met „Immen“ wordt wellicht het bijenvolk bedoeld.

Het woord „bijestede“ zoals dit voorkomt in art. III t/m VII zal betrekking hebben op de plaats waar de bijenvolken tijdelijk, tijdens een dracht werden geplaatst. Er moet dan veel met bijen gereisd zijn, daar er „veele onrusten“ door ontstonden. En er werd niet alleen gereisd naar de heide, maar ook naar de boekweijt en naar de klei. Men zou uit de afstand, voorgeschreven op de klei (75 roeden) kunnen opmaken, dat men hier meer bijen nodig achtte dan op de heide. Ook wilde men het plaatsen van te veel volken op een „bijestede“ tegengaan (maximum 50) en ook mocht een imker niet te veel „bijesteden“ (minimum 20 volken) bezetten.

Het scheppen van zwermen was

geregeld evenals het plaatsen van lokkorven (honig of te drooge vellen) en uit art. XI zou men kunnen opmaken dat er toen ook „bijeluiden“ waren die hun bijen iets opvoerden waardoor zij roofzuchtig werden.

Blijde gebeurtenis in het Bijenhuis

Bij gezinsvermeerdering geven de gelukkige ouders hiervan in de regel kennis met een kaartje waarop gewoonlijk een ooielaar, wieg enz. staat afgebeeld. De concierge van ons Bijenhuis, zelf imker, deed dat origineler, hetgeen blijkt uit bijgaande aardige tekening, ontworpen door mej. Corrie v. d. Baan, Kortenhoef. Onze beste wensen, Hetty.

Een bijen-avontuur op Cuba

In oktober 1900 moest de Amerikaan Beaver uit de staat New-York voor zijn baas met 200 bijenvolken naar Cuba. De reis ging per goederentrein naar New-York, vandaar per boot naar Havanna, terwijl de laatste 35 km met een twee-wielige kar, waarop plaats was voor 40 kasten, werden afgelegd. Deze reis van 8 dagen was niet erg gunstig voor de bijen en van de volken waren slechts zwakkelingen over gebleven en zij konden zich dat seizoen niet meer herstellen. Maar in maart van het volgende jaar kon hij van elk volk er drie maken en kreeg in alle kasten bevruchte koninginnen. Hij voorzag een groot aantal ramen van kunst-raat. Toen kreeg hij een S.O.S. van zijn baas om direct naar New-York te komen. Een andere bijenhouders zou in zijn afwezigheid op de bijen letten en t.z.t. de klaargemaakte ramen inhangen. Toen Beaver op Cuba terug kwam hoorde hij van zijn vervanger, Howe genaamd, dat deze niets aan de bijen had behoeven te doen, daar dat met zijn eigen bijen ook niet het geval was geweest. Maar Howe's bijen stonden op hoge grond en die van Beaver in een moeras, waar sommige planten soms goed honigden. Beaver pakte zijn fiets en ging naar zijn bijen en onderweg riepen bekenden hem al toe

„enhombre grande” = grote zwerm.

Aan een aloroba boom, die zo groot was als een 8-jarige appelboom, hing een grote zwerm, de takken waren tot op de grond gebogen. Wat te doen? Hoe lang hadden de bijen daar gehangen? Waren zij steeklustig?

Beaver zette 12 kasten met ledige ramen, hij had geen tijd om voorbouw te geven, op een rij en gooide in elk daarvan een emmer bijen, was er geen koningin bij, dan vlogen de bijen wel terug. Ten slotte had hij 14 kasten vol bijen.

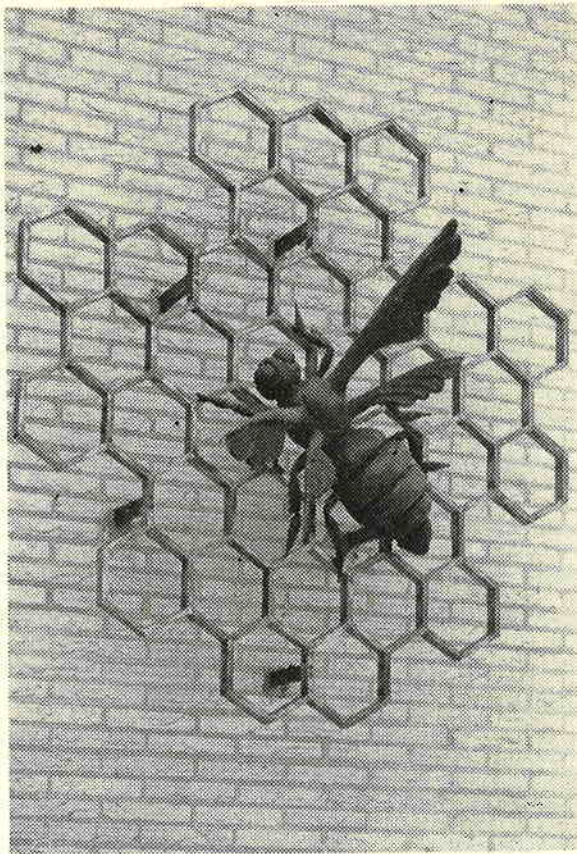
Daar er nog volop dracht was, waren de ramen in 5 dagen uitgebouwd, de helft was grof werk, dat uitgesneden werd en dit werd herhaald totdat alle ramen fijn werk hadden. De oogst was meerdere vaten van 100 gallon (1 gallon is $\pm 4\frac{1}{2}$ liter) en deze honing bracht 35 \$-cent per gallon op, geleverd met ton te Havana, terwijl voor de was 32 \$-cent per pound betaald werd, zodat men niet al te veel de raten spaarde. (Gleanings 1962/6).

De bij als symbool

In veel landen is de bij het symbool van de spaarzaamheid. Zo kon men enige jaren geleden in Kopenhagen mensen zien lopen met een klein bijenkorfje op hun revers, het was hun door een spaarbank verstrekt.

Ook in ons land vinden wij bij spaarbanken de bij terug; toen in september jl. de Spaarbank in Lunteren een nieuw gebouw kreeg, liet de directie aan de gevel een fraai embleem aanbrengen. Zij leende ons het cliché ervan zodat wij in staat zijn bijgaande afbeelding op te nemen.

Het ontwerp is van de Utrechtse beeldhouwer Jan van Luyn en is uitgevoerd door de sier-smid P. Jongbloed te Lunteren. Vooraanstaande personen op bijenteeltgebied zijn uit Lunteren afkomstig: o.a. Schothorst, Wigman en Notaris Dinger en het is dan ook niet te verwonderen, dat één der sprekers bij de onthullingelijk gaf iets van de bijen te weten. Hij sprak van „gewin” en van het „tielgat”. Dit is een in onbruik geraakt woord voor vlieggat en volgens een Veluws imker zou het zijn ontstaan uit „t ylgat”. Ik meen dat ik een oude imker in Twente ook wel over het tylgat heb horen spreken. In België

sprak men vroeger van het „Telgat”.

Zijn er verschillen bij de diverse Carnicastammen?

In Beeworld 1962/III vinden wij terzake: In Oost-Duitsland is door G. Dröge te Berlijn nagegaan of er werkelijk verschil bestaat in de 5 Carnicastammen (Troiseck - Peschetz - Sklenar - Alba en Hollersberg) die men thans in de D.D.-Republiek aantreft. Hiervoor werden 26 volken onderzocht, waarbij nauwkeurige metingen werden verricht van vleugelindex, lengte van de tong, aantal vleugelhaakjes, lengte en breedte der wasspiegels. Bij deze onderzoeken is niet gebleken dat er verschillen waren, zodat een splitsing in verschillende stammen onmogelijk is. Daarom wordt voorgesteld de teelt, zoals die thans plaats vindt, niet voort te zetten, maar pogingen in het werk te stellen om een zuivere lijn van krachtige Carnicabijen te krijgen, waarvan de eigenschappen erfelijk zijn. In een artikel in de Rheinische Bienenzeitung 1962/9 schrijft Dr. K. Dreher over zijn reis naar een bijeenkomst van Oos-

tenrijkse imkers, dat bij dezen het carnicasras in het middelpunt van de koninginnteelt staat, vooral de stam Troiseck van verschillende telers. Alleen deze stam heeft grote waardering. Carnicabijen van andere herkomst zouden meestal alleen buiten Oostenrijk bekend zijn. (Maar in advertenties in de Oostenrijkse Bienenvater vindt men ook wel Sklenar-koninginnen aangeboden, maar in de regel alleen Carnica, die dan ook nog wel de toevoeging hebben Kärntner Hochgebirge of Krainer grauvererbend.)

Ontzegelmachine

Misschien gebruikt u voor het ontzegelen van uw raten een eenvoudig ontzegelmachine of vork, die u dan al of niet in water verwarmt. Ik weet niet of men in ons land ook messen gebruikt die met stoom of elektra worden verwarmd, maar in Amerika heeft men ook daaraan niet genoeg en treft men ontzegelmachines aan. Hierover kan men in het American Bee-journal 1962/10 het volgende lezen:

De Aten-ontzegelmachine is de meest ingewikkelde van de

moderne machines, men heeft getracht deze vol-automatisch te maken. Men plaatst de volle honingkamers er naast, de machine haalt de ramen eruit, ontzegt deze aan beide kanten met door stoom verwarmde messen en plaatst de ontzegelde ramen in speciale bakken voor de honingslinger, die meerdere van deze bakken tegelijk verwerkt. De honing vloeit in grote tanks waar hij gezuiverd wordt en vandaar in ondergrondse tanks.

Elektrische beroker

Een nieuweling onder de bijentijdschriften bereikte ons: het is de „Garten- und Kleintierzucht“. Het blad wordt in Oost-Berlijn uitgegeven en doet door kleur, druk en foto's aan de Leipziger Bienenzeitung denken. Aan de bijenteelt wordt veel ruimte gelaten en uit het nummer van 1962/10 neem ik het volgende nieuwtje over op het gebied van berokers. Wij gebruiken veelal de Dathepijp, in Duitsland en andere landen heeft men berokers met blaas-

balgen, maar ook met veerwerk. Dit draait men op en het apparaat geeft dan, zolang het veerwerk loopt, rook. Nu heeft een handige imker het veerwerk vervangen door een kleine (speelgoed) motor, die loopt op een zakbatterij. Volgens deze imker heeft men voor een seizoen genoeg aan één batterij van 4½ volt.

Mijziekte

Dr. Kaeser schrijft in de Imkerfreund 1962/11: Mijziekte wordt meestal in een volk vastgesteld, als dit niet meer te redden is. Ook met de microscoop is de ontdekking in het begin-stadium slechts toeval, daar men hoogstens 0,3% van de bijen onderzoekt.

Uit de

Drentsche Volksalmanak 1835

February-Sprokkelmaand.

Ook in deze maand verrigte men wat hetgeen in de vorige maand is opgegeven en zie tevens, of de korven nog genoeg voorraad hebben en ge-

zond zijn. Is de voorraad gering, dan voorzie men in denzelve. Eene glinsterende kleur der bijen is het bewijs van gezondheid. De zwakste korven beginnen broed te zetten; men zorge derhalve, dat het hun aan geen voeder ontbreke, anders worden de bijen moedeloos en kunnen het broed niet verzorgen. Op het einde van deze maand, wanneer het weder goed is beginnen de bijen sterk uit te vliegen: men moet derhalve de ingangen der korven openhouden, doch zorgen, dat geen roovers binnensluipen, welke zeer ligt de zwakke korven aanvallen. Men vereenige liever de zwakke en moederloze korven met der zelve nabuur, waardoor dikwijls spoedig zwermen voortkomen. Reeds in deze maand hebben de bijen, bij goed weder, vele bezigheden, waarom het doelmatig is, dat de bijenhouder de verschimmelde ledige wasraten en verdere vuiligheden wegneme; anders moeten de bijen dit zelve doen.

JÉKAVÉ

KRAINER KRAAM

Naar andere bijenrassen?

(Wegens plaatsgebrek door redactiecommissie bekort.)

De laatste tijd wordt er veel geschreven over bijenrassen en zal het nodig zijn na te gaan of er voordelen zitten in deze nieuwe bijenrassen.

Als je diverse imkers naar hun mening vraagt, krijg je geheel verschillende antwoorden. De één zweert bij zijn eigen ras, de ander bij z'n straathonden-, nigra-, gekruist Italiaans ras, Carnica ras of Kaukasiër ras. Doch om ob-

jectief te zijn, zullen we deze rassen moeten toetsen op:

1. zachtaardigheid;
2. vaste zit op de raten (waardoor gemakkelijker te behandelen);
3. zwermtraagheid;
4. grotere opbrengst.

Alleen door gebruik te maken van raszuivere koninginnen gaan deze eigenschappen op de nakomelingen over en dan nog alleen bij een reinbevruchting. Niet ontkend kan worden, dat er onder het straathondenras of gekruiste Italianen ook goede produktievolken zijn, doch het is niet zeker dat de nakomelingschap daarvan ook dezelfde eigenschappen heeft.

Om de eigenschappen te laten vererven moet dus gebruik gemaakt worden van een bevruchtingsstation, waar de koninginnen rein bevrucht worden en dit kost geld en moeite en niet iedereen heeft dat ervoor over.

Enkele jaren geleden heb ik van een raszuivere Carnicakoningin nageteeld en op eigen stand laten bevruchten, dus eerste nateelt. Volken met deze koninginnen en volken met gewone koninginnen heb ik gezonden naar het koolzaad in de polder. De Carnica's hadden meer broed toen ze weggebracht werden en was de opbrengst van deze volken goed, doch niet in verhouding tot de volkssterkte en niet beter dan de gewone volken; waarschijnlijk was bij de Carnica's veel honing in broed omgezet.

Deze kruisingen waren dus niet beter dan mijn andere volken en ben ik er niet verder mee doorgegaan.

Hier in N.H. moeten we na de fruitbloei met de volken reizen naar drachtplanten die 25—30 km van huis zijn en moeten daar ter plaatse geregeld worden behandeld. Door het grote aantal volken moet deze behandeling vlug gaan en als de bijen dan rustig op de raten blijven zitten kunnen ze in korte tijd behandeld worden en als we daarbij bovendien minder steken oplopen werkt het ook prettiger; zwermtrage volken eisen minder controle. Doordat we vlugger kunnen werken en minder ingrepen behoeven te doen komt er dus tijd vrij en kunnen we met hetzelfde aantal arbeidsuren meer volken houden, waardoor wij een grotere honingopbrengst krijgen.

Dit alles overdenkende kon ik de verleiding niet weerstaan en heb me weer 2 raszuivere koninginnen aangeschaft en hoop u t.z.t. over de resultaten hiervan nader te berichten.

De koninginneteeltclubs kunnen dan ook goed werk doen, door deze raskoninginnen te verbreiden en gezamenlijk de koninginnen te zenden naar Schiermonnikoog of Ameland, waardoor de kosten gedrukt worden. Daardoor kunnen gehele streken, waar deze clubs werken, voorzien worden van raskoninginnen en wordt

het zenden van de koninginnen naar de eilanden deels overbodig. Wel moet men natuurlijk blijven beschikken over reinbevruchte koninginnen. Door de mindere steeklust zullen ook meer jonge mensen worden aangetrokken tot onze leerzame en interessante bijensport en daardoor het ledenaantal van onze vereniging versterken. Sch.

K.

Keuring op raskenmerken

Uit het verslag van de in 1962 door het Bijeninstituut te Tülmühle verrichte keuringen stippen wij het volgende aan:

De kosten van de keuring bedragen DM 10,— per volk. De keuring van het volk op de stand geschiedt door de plaatselijke keurmeeester, die ook de monsters werkbijen en darren neemt en aan het instituut ter beoordeling zendt, samen met zijn standkeuringsrapport.

De levende bijen en darren worden in dunwandige houten doosjes of dikwandige kartonnen doosjes verzonden. Glas en plastic zijn niet geschikt voor verzending van levende bijen. Er mag geen voedsel worden meegegeven.

Van de 483 ingezonden monsters werden bijna 16 % afgekeurd.

Volken mogen pas gekeurd worden als men minstens de opbrengstcijfers van een vol jaar ter beschikking heeft.

Volken met een buitengewoon hoge vleugelindex hebben een minder grote vitaliteit.

De vleugelindex van de darren varieerde van 0,9 tot 5 en die van de werkbijen van 1,3 tot 6,2. De gemiddelden van de darremonsters lagen tussen 2 en 2,5 en die van de werkbijen tussen 2,6 en 3. De cijfers van 14 districten worden afzonderlijk vermeld. Wij geven die van het district Gera:

Darren, gemiddeld 2; uitersten 0,9 - 5,0. Werksters: gemiddeld 2,7; uitersten 1,4 - 6.

Contactvergadering Koninginneteeltclubs

Deze contactvergadering werd gehouden op 15 december te Ede. De volgende vergadering zal worden gehouden midden maart te Utrecht.

De prijs van op Schiermonnikoog bevruchte Carnica-koninginnen werd vastgesteld op f 20,—. Die van op het vasteland bevruchte koninginnen op f 12,50, doch bij deze laatsten moet worden vermeld dat ze niet geschikt zijn om

er van na te telen. De keuring op raskenmerken van de Carnica's was het belangrijkste agenda-punt. Over het algemeen houdt men daarvoor de in het Groentje van april 1959 gepubliceerde standaard aan. De „Raskoningin” heeft in 1962 reeds een keuring verricht, waarbij een minimum vleugelindex van 2,4 werd aangehouden. Verder werd de beharing en de uniformiteit van de werkbijen beoordeeld. Van de 25 gekeurde volken bleken uiteindelijk 7 als teeltvolk in aanmerking te komen. Behalve de raskenmerken echter beoordeelde deze commissie ook de volkssterkte, de bezetting der ramen, de hoeveelheid broed en opslag van het verzamelde voedsel,

alvorens te besluiten dat het volk geschikt was om ervan na te telen.

De Stichtse Club bleek meer te letten op de teeltzuiverheid van de volken aan de hand van de uniformiteit van de bijen van de volken.

Twente zal natelen van een tweetal door Munster gekeurde volken.

Het bleek uitermate moeilijk te zijn om tot algemeen aanvaardbare keuringseisen te komen. De koninginneteeltcommissie bijvoorbeeld aanvaardt wel de in het Groentje gepubliceerde normen, maar zij neemt bij de raskenmerken geen risico en schakelt „geel” zoveel mogelijk uit, hoewel de normen wel een zekere hoeveelheid geel toestaan. Zij streeft naar een vleugelindex die boven het minimum ligt, maar houdt ook sterk rekening met eigenschappen van het volk en teeltzuiverheid.

Ter vergadering bleek dat men algemeen de tijd nog niet rijp acht om dwingende normen voor te schrijven.

Deze eerste vergadering had uiteraard een oriënterend karakter en de ter tafel gebrachte problemen konden lang niet allemaal volledig worden behandeld. Er zijn echter enige besluiten genomen en er is een basis gelegd voor volgende besprekingen.

BOEKBESPREKING

Tuinbouw-gids 1963

Met genoegen hebben wij ook dit jaar weer de nieuwe Tuinbouw-gids doorgekeken. De nieuwe uitgave telt bijna 800 bladzijden en is tot stand gekomen met medewerking van meer dan 200 deskundigen uit kringen van de praktijk, het onderzoek, de voorlichting en de organisaties. Hoewel dat voor hem niet zo'n prettig aspect is, vindt de imker er alles in over bestrijdingsmiddelen. In de afdeling „kruiden” vindt hij de teeltgegevens van allerlei gewassen die ook voor de bijen van belang zijn en vele daarvan slaan in de tuin geen slecht figuur, terwijl ze ook in de keuken goede diensten bewijzen. De afdelingen fruit, bloembollen, bomen en vaste planten hebben uiteraard onze belangstelling. Bij de groenbemestings-gewassen is de geschiktheid als bijenplant als volgt aangegeven:

Rode klaver: *zeer matig*; Witte klaver: *zeer goed*; Luzerne: *matig*; Incarnaatklaver: *goed*; Hoppersklaver: *slecht*; Alexandrijnse klaver: *niet*; Wikke: *slecht*; Serradelle: *goed*; Phacelia: *niet*; Stoppelknollen: *zeer goed*; Bernagie: *zeer goed*; Zomerkoolzaad: *zeer goed*; Bladramenas: *goed*.

Verder is de Tuinbouw-gids een belangrijk naslagwerk voor personen en adressen in de tuinbouwwereld. De Tuinbouw-gids is verkrijgbaar bij de boekhandel en zij kan ook rechtstreeks besteld worden bij de Staatsuitgeverij te Den Haag. De prijs is f 9,50.

DANKBETUIGING

Aan allen, die mij met de herdenking van mijn 75ste geboortedag op enigerlei wijze van hun belangstelling deden blijken, zeg ik hierbij hartelijk dank.

JOH. A. JOUSTRA,
Oud secretaris-penningmeester
en redacteur.

Koninginneteelt

Nu in de laatste jaren de liefhebberij voor de koninginneteelt sterk is toegenomen lijkt het gewenst vooral voor beginners nog eens in kort uiteen te zetten, hoe men op eenvoudige en toch degelijke wijze de koninginneteelt kan beoefenen. Het is voor de gewone imker, die slechts enkele koninginnen wenst te telen, in het geheel niet nodig ingewikkelde methoden te gebruiken. Natuurlijk moet men er geen slag naar slaan. Te vergaande besparing op tijd en — voor zover geld nodig is — ook op geld, zou tot prutserij kunnen leiden. Deze zuinigheid bedriegt de wijsheid.

We adviseren u daarom van al uw volken de kasten te merken of te nummeren en van ieder volk een soort boekhouding bij te houden. De kastkaarten van de afdeling Handel van de vereniging kunnen hierbij goede diensten bewijzen, doch zijn voor een serieuze imker niet voldoende, aangezien er nog al eens wat op aangekend wordt, dat later weer doorgestreept moet worden, omdat de notitie achteraf niet juist bleek. We kunnen ook briefkaarten zonder postzegel of correspondentiekaarten voor de eerste notities gebruiken. Schrijf echter later alles van tijd tot tijd over in een cahier of op een bloknoet.

Met het controleren van zijn volken moet men steeds doorgaan en het is gewenst van volken met een jonge koningin reeds in de zomer van het geboortjaar van de koningin nauwkeurig alle belangrijke dingen op te schrijven. Dit betreft zowel gegevens van de koningin als van werkbijen en darren en ook algemene zaken, die het hele volk betreffen.

Van de **koningin** kan b.v. worden vermeld: afstamming, geboortjaar, bevruchtingsdatum, plaats v. bevruchting, datum begin eierleg, knip- en merkdatum, datum v.h. eerste gesloten broed, de vruchtbaarheid (hoeveel ramen broed b.v. in de eerste 3 weken), stopzetten v.d. eierleg en de reden daarvan. Ook de exterieurkenmerken kunnen soms van groot belang zijn b.v.: chitinekleur en vleugelindex. Van de **werkbijen** vermelde men de haarkleur, kleur v.h. chitinepantser, de gemiddelde vleugelindex. Van de **darren** kan eveneens de haarkleur en kleur v.h. chitinepantser en de vleugelindex vermeld worden. Van het **volk** in 't algemeen noteert men: de grootte v.h. volk op controledagen, aantal ramen broed, aanwezigheid van voedsel (honing, suiker-stuifmeel), de steeklust, al of niet opbruisen, de toestand der raten, de toestand van de kast, hoeveel broed- of honingbakken het volk heeft, de zit op de raten, de haaldrift (is toename v. d. voorraden bij dracht) zwermrust, (is aanzetten van doppen) aantal kg. wintervoer, uitwintering en alles wat u er meer van wilt weten. Een vergelijking van een moederkoningin met haar dochters kan voor de imker zeer instructief zijn.

Het zal de meeste imkers wel bekend zijn, dat de volkssterkte bij de inwintering van groot belang is voor de voorjaarsontwikkeling van het bijenvolk. Een bijenvolk, dat misschien voor de koninginneteelt zal worden gebruikt,

moet sterk worden ingewinterd. Om dat te bereiken kan men twee wegen volgen:

1. drijfvoeren in de maand augustus en voorzover nog mogelijk in september, daarna snel afvoeren. Door het drijfvoeren in augustus krijgt men veel jonge bijen, die in het voorjaar lang doorleven.
2. versterken van een volk met uitlopend broed uit andere sterke volken. Verenig liever een zwak volk met een zesraamskastje in de herfst dan beide volkes zwak in te winteren. Het behoeft natuurlijk geen betoog, dat bij dit verenigen de beste koningin dient te worden behouden. Deze koningin moet op haar eigen standplaats blijven en kan met haar volk het beste op het moerloos gemaakte volk worden geplaatst met een krant ertussen, of anders gezegd: het moerloze volk plaatst men onder het moergoede.

Bij de inwintering wordt door de meeste imkers gebruik gemaakt van een broedbak met ten hoogste 10 ramen. Sommigen halen er de 2 buitenste ramen nog uit en laten hun volken overwinteren op 8 ramen.

Anderen winteren de volken in op 2 bakken. Persoonlijk laat ik mijn volken altijd overwinteren op een broedbak onder en een honingzolder boven. Een vooraanstaand imker in ons land (de heer Ir. Mommsers) is van mening, dat 2 bakken voor de inwintering te veel is en dat het voor kan komen, dat volken in de winter hun contact met het voedsel in de bovenbak verliezen door de ruimte tussen onder- en bovenbak.

Ik heb dit nog nooit ondervonden, maar moet toegeven dat ik woon in een streek, waar zeer strenge winters zelden voorkomen. Men zou aan het bezwaar v.d. heer Mommsers kunnen tegemoet komen door de honingbak beneden te plaatsen en de broedbak boven. Intussen zal de winter 1962-1963, die ook bij mij bijzonder streng is, uitmaken of het bezwaar van mijn geachte opponent juist is.

Ik acht voorlopig broedkamer en honingkamer voor overwintering van Carnica's het meest gewenste, omdat in het voorjaar, wanneer we nog niet genoeg controle kunnen uitoefenen, toch reeds voldoende broedruimte beschikbaar is. Of de bakken verwisseld moeten worden, zult u nog wel eens van mij vernemen. Twee broedbakken voor overwintering vind ik zonder meer te veel. Het leidt zeker ook tot verlies van raten door schimmel en het doel van de twee bakken gaat verloren, omdat het volk zeer lang in de bovenste broedkamer blijft, omdat het daar warmer is. In dat geval is het beter op één bak te overwinteren en eind maart—begin april de tweede bak erboven te plaatsen.

Een volk met een koningin, die vroeg begint te leggen, al of niet met behulp van vroege dracht, toevoeging van stuifmeelraten en eventueel drijfvoer zal vroeg in staat zijn een kunstzwerm te leveren, die nodig is om het volk moerloos te maken, de toestand waarmee iedere koninginneteelt begint.

Niet alleen dracht of drijfvoer zijn noodzakelijk; er moet ook voldoende ruimte zijn voor een ijverige koningin. Het geven van een tweede bak (broedkamer of honingkamer; de laatste het liefst) boven op de inwinteringsbak en

het eventueel wegnemen van te veel nog verzegelde suiker is dringend noodzakelijk. De bak plaatsen boven de inwinteringsbak is verre te verkiezen boven hetgeen sommige imkers doen nl. een tweede bak onder de aanwezige. De koningin gaat veel sneller naar boven dan naar beneden. Ze zoekt de warmte. Wanneer moet de tweede bak geplaatst worden? In 't algemeen gesproken vóór in april. De voorjaarsweersomstandigheden hebben hierop natuurlijk invloed.

Vergeet niet te zorgen, dat in de beste volken enige raten worden gehangen, die met darre-raat kunnen worden uitgebouwd. Deze raten kunnen gemaakt worden door van het werksterraat 2/3 weg te snijden of ramen te geven met voorbouw. In zulke raten kunnen enige duizenden darren worden geteelt. Hang ze vóór in april gerust naast de bestaande broednest. Begin mei kunnen we dan vliegende darren hebben. Als we dan vroeg met de koningin-teelt beginnen zouden we op onze eigen stand goede bevruchting kunnen krijgen. Men moet dan de darrenaanzet in de niet gewenste volken onderdrukken door daar alle raten met darrecellen te verwijderen en raten met alleen werkercellen of volle platen kunstraat terug te geven.

Als we ver in 't voorjaar gekomen en de koningin-teelt willen beoefenen is de voor-naamste vraag: Wanneer moeten we beginnen? Deze vraag kan vrij kort beantwoord worden. Begin zo vroeg mogelijk, voorzover het weer en de toestand van uw keuzevolken dat toestaan. Het is mij in vele jaren koningin-teelt gebleken, dat de beste koninginnen in de maand mei en de eerste helft van juni worden geteeld. De voortplantingsdrift is in die tijd het grootst en de bevruchtingen verlopen vlot. Als u begin mei kunt beginnen met het maken van uw kunstzwerm(en) b.v. op 5 mei, dan kunt u afhankelijk van de gevolgde methode op 18 tot 21 mei jonge koninginnen hebben en deze koninginnen zij eind mei of begin juni aan de leg.

Dit laatste heeft alleen betrekking op koningin-teelt thuis. Als men gezamenlijk koninginnen teelt voor verzending naar de eilanden zal het altijd wel wat later worden, ook al omdat men afhankelijk is van de datum van openstelling van het bevruchtungsstation en die is weer afhankelijk van de ontwikkeling van de volken op het eiland.

In deze inleiding voor de koningin-teelt past ook nog een beschouwing over de vraag, welke kunstzwerm voor de koningin-teelt aanbeveling verdient. Sommigen denken, dat men het best een vlieger maakt, vervolgens in de rest van het volk, redcellen laat aantrekken en deze redcellen later over de bevruchtungskastjes verdeelt met de bijen, die erop zitten. Met het maken van vliegers in volken van het zwarte ras heb ik weinig ervaring. Wat betreft de Carnica's zou ik voorlopig echter gaarna een waarschuwing laten horen: Maak van Carnicavolken geen vlieger. 't Is mij gebleken, dat dit zeer vaak leidt tot verlies van de oude koningin. In een Carnicavlieger worden namelijk terstond koninginncellen aangezet en belegd. Deze toestand blijft hardnekkig gehandhaafd. Wegsnijden van de cellen helpt niet. Ze worden telkens weer aangezet. Alleen toevoeging van broed in alle stadia kan verbe-

tering brengen, maar dan is het geen vlieger meer. Ik adviseer daarom geen vlieger te maken voor het moerloos maken van koningin-teeltvolken. Maak een gewone veger. Dit laatste heeft bovendien nog het voordeel, dat het teeltvolk sterker blijft, hetgeen de kwaliteit van de jonge koninginnen ten goede komt.

Zoals u hebt gelezen, heb ik gemeend op de koningin-teelt een inleiding te moeten geven, die voor alle imkers, ook niet koningin-telers van belang is. Wie de koningin-teelt wil beoefenen zorg ervoor, dat zijn volken in de best mogelijke staat verkeren. Alleen dan is met de koningin-teelt, die in het volgende deel zal worden behandeld het beste resultaat te bereiken.

A. VAN DEN BERG.

Baby bijentuin Buiksloot

In een vorig schrijven over de wederwaardigheden van onze afdeling konden we reeds spreken over een hechte samenwerking met de stichting Schoolwerktuinen te Amsterdam. Op dit complex werd een officiële bijenteelt-cursus voor scholieren van 11-12 jaar gegeven. hetgeen een succes is geworden en ons aantal jeugdleden flink heeft vermeerderd.

Alle eer aan genoemde stichting, die ons tevens nog eens 300 m² grond in bruikleen verstrekte, alwaar door ons een babybijentuin kon worden ingericht. Toen echter begonnen pas de hoofdbreken. Het tuintje moest nog worden aangekleed en de daarvoor benodigde financiën ontbraken ten enen male. Een voor ons volkomen onbekende buitenstaander trad toen echter als reddende engel op. De Kwekerij Den Hertog, uit Boskoop schonk ons na een schrijven direct 50 prachtige bloemheesters, welke onze tuin afgelopen jaar door overvloedige bloem een fleurig aanzien gaven. Uit nadere gesprekken is ons gebleken, dat genoemde kweker de bijenteelt een warm hart toedraagt.

De volken der jeugdleden floreren op dit magnifieke complex uitstekend. Van maart tot oktober stuifmeel in overvloed.

Dit jaar wordt op dit complex ook de officiële cursus gegeven en op de half december gehouden filmavond bleek, dat de jeugd de bijenteelt goed gezind is, gezien het aantal jeugdige cursisten n.l. 54 pct. De Afdeling Publieke Werken van Amsterdam houdt er officieus rekening mee een stuk grond te reserveren in het uitbreidingsplan Amsterdam Noord alwaar door ons een bijenteeltcentrum kan worden ingericht.

Zodra we het woord „officieus” kunnen vervangen door „officieel” komen we er op terug. Tot over enkele maanden.

BLOEMEN IN UW TUIN

Wij hebben voor u beschikbaar een pracht collectie heesters, rozen, vruchtbomen en vaste planten in prima kwaliteit tegen zeer concurrerende prijzen. Vraagt onze prijs-courant of komt zelf uw keuze maken. Ook zaterdag geopend. Telefoon 01727-2195, Kwekerij einde Zijde t/o de Watertoren Boskoop,

FA. JAN DEN HERTOEG.

Officiële mede- delingen

**Vergadering hoofdbestuur
14 december 1962**

De heer Planting was wegens ziekte niet aanwezig. Er wordt een afscheidsschrijven aan hem gericht en aan de algemene vergadering wordt voorgesteld hem tot erelid te benoemen, zie Groentje januari. In de plaats van de heer Planting wordt tot lid van de Commissie van Redactie benoemd de heer W. Assink. De heer van den Berg wordt herbenoemd als lid van de Commissie Afdeling Handel. De zittende leden en hun plaatsvervangers in het bestuur van de Bedrijfsraad en de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap worden herbenoemd. De Imkersdag 1963 zal worden georganiseerd door de afdeling Nieuweramstel. Over het programma en verdere bijzonderheden zal nog overleg worden gepleegd.

De algemene vergadering zal worden gehouden op zaterdag 1 juni 1963 in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te Utrecht. Een verzoek van de afdeling Doetinchem om iets te ondernemen opdat het vervoer van de voor de verzorging van de lading en het laden en lossen van bijentransporten benodigde imkers in de laadbak van de vrachtauto wordt toegestaan is onderzocht door de Juridische Commissie. Overeenkomstig haar rapport wordt besloten geen pogingen in deze zin te doen, daar bij voorbaat reeds vaststaat dat deze zonder resultaat zullen blijven. Opgemerkt wordt dat de ambtenaren, die met de uitvoering van de Wet Autovervoer Personen belast zijn, als regel geen bezwaar zullen maken tegen de aanwezigheid van één imker in de laadbak.

Aan Gedeputeerde Staten van Overijssel is een verzoekschrift gericht om het ontwerp-wegenreglement voor die provincie in voor de imkers gunstige zin te wijzigen. Het antwoord is nog niet binnen. Opgemerkt wordt dat het zeer onverstandig is om volken te dicht bij een drukke verkeersweg te plaatsen, daar er door de voorbijrijdende voertuigen dikwijls talloze bijensneuvelen. De regeling van de huurprijzen voor fruitvolken

zal in de Commissie van fruitelers en imkers van de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap worden besproken. Met onze Belgische collega's heeft opnieuw een bespreking van de wederzijdse belangen plaatsgehad. Een verslag van de bespreking komt in dit of het volgende nummer. De belangrijkste kwestie was dat zowel de Belgische als onze regering op onze verzoeken om de suikerprijs voor de imkers gelijk te stellen aan die voor de boeren, de z.g. kuilsuiker, antwoorden dat dat niet mogelijk is in verband met de Beneluxverdragen. Deze bepalingen zijn echter indertijd opgenomen op verzoek van de Belgen en het initiatief moet in deze dan ook van de Belgen uitgaan. Dat was één van de aanleidingen voor de bespreking. Al hebben onze pogingen „imkersprijs = boerenprijs” nog geen resultaat opgeleverd, noch de Belgen, noch wij zullen dit punt loslaten.

Verder komt de eenmalige suikerlevering opnieuw ter sprake, hoofdzakelijk omdat daarover in de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap ook opnieuw zal worden gesproken en omdat we ons voordien willen beraden over het te voeren beleid. De eenmalige suikerlevering is door de algemene vergadering reeds tweemaal afgevoerd, maar het motief dat het voor sommige imkers moeilijk zou zijn de suiker voor het gehele jaar ineens te betalen is achterhaald, zowel door de inmiddels gestegen welstand als door het feit dat, nu een belangrijke daling van de suikerprijs verkregen is, men voor 15 kg niet veel meer hoeft te betalen dan vroeger voor 10 kg. Als bij de bespreking in de afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap blijkt dat ook onze zusterorganisaties voor eenmalige levering zijn, zal het vraagstuk alsnog aan onze algemene vergadering worden voorgelegd alvorens definitieve stappen te nemen. Verder worden o.a. zaken betreffende de bespuitingscommissie en de koninginnteeltcommissie behandeld.

Wijziging telefoonnummer.

Het telefoonnummer van de heer C. Pater Jzn. te Bunnik is thans: 03405-1305 b.g.g. 1272.

19e Bijenteeltcongres Praag

Het congres wordt gehouden van 12—17 augustus van dit jaar. Behalve de gebruikelijke voordrachten zal er een bijen-

teelttentoonstelling zijn. Er zullen tal van bijenfilms uit vele landen worden vertoond. De kosten van het congres bedragen 20 dollar. Voor hen die een vakantie aan het congres willen vastknopen worden er twee vierdaagse reizen door Tsjechoslowakije georganiseerd, waarbij ook aandacht aan de bijen zal worden geschonken. Ook tijdens het congres kan men trouwens bijenstallen en bijenhouders, maar ook allerlei bezienswaardigheden bezoeken, zoals musea en oude kastelen. De kosten van de deelnemers behoeven niet hoog te zijn omdat de regering de bezoekers gelden beschikbaar stelt tegen een speciale lage koers. Bijzonderheden en programma kan men aanvragen bij het secretariaat: Vyzkumny Ustav Včelarský. (Plaatsnaam): Dol Posta Libčice Nad Vltavou, CSSR.

VRAGENRUBRIEK

Vraag 1

In het novembernummer van 't Groentje las ik het artikel over droge suikervoeding in Israël. Ik was wel verbaasd want naar ik meen schreef Willem (Há die Willem) steeds dat droge suiker niet werd opgeslagen door de bijen. Men kon dus immer voeren ook met de honingkamer op het volk, geen nood de suiker kwam niet in de honingkamer, want de bijen gebruiken alleen de suiker wat ze nodig hebben als voer. Deze zomer heb ik veel met droge suiker gevoerd gewoon een bakje suiker boven op het volk, volgens mij een zeer goede methode, men hoeft niet immer met potjes suikersiroop te slepen. Maar nu ik lees dat de droge suiker ook wordt opgeborgen lijkt het weer twijfelachtig. Gaarne nadere inlichtingen.

W. J. v. d. M. te L.

Droge suikervoeding

Een aandachtige herlezing van de artikelen van „Willem” over de voeding met droge suiker zal u doen inzien, dat de door hem aanbevolen methode in belangrijke mate afwijkt van die, welke volgens het artikel in het nov.-nummer van ons maandblad in Israël werd toegepast. Als u de door „Willem” gegeven wenken nauwgezet in acht neemt zult u ondervinden, dat de bijen de suiker niet in de raten opslaan S.

Uit de afdelingen

AFD. ALMELO

Door het uitermate koude weer was de opkomst der leden voor onze eerste vergadering in 1963 wel heel miniem. In totaal waren 7 imkers aanwezig. Het belangrijkste punt vormde wel de vraag in hoeverre onze afdeling haar 50-jarig bestaan op 25 febr. 1963 vermag te herdenken. Aangenomen werd het bestuursvoorstel de heer Van Aarst uit te nodigen voor het vertonen van enkele filmpjes, waartoe de betrokkenen avond verschoven zal worden naar 27 febr. Na het officiële gedeelte kunnen de leden dan met hun dames nog enige tijd „onder ons” zijn, zodat de afdelingskas een aderslating zal moeten ondergaan.

De secretaris.

AFD. HILVERSUM

Op 16 januari hield Dr. T. Piek voor ons een lezing over rasverbetering. Door de slechte toestand van de wegen waren slechts 13 personen opgekomen. Spr. besprak enige eigenschappen van verschillende bijenrassen en vestigde tenslotte de meeste aandacht op de Carnica. Door het opvoeren van kleine volken is bij de kasteelt lange tijd een verkeerde selectie toegepast. Selectie op basis van grotere honingopbrengst acht spr. ook fout. Spr. meent dat „stekers” slechte halers zijn. Spr. gaf verder enige gegevens over het bevruchtungsstation op Schiermonnikoog. Er werd een nieuw bevruchtungskastje getoond en aanbevolen dat drie honingkamerramen bevat. Over enige punten werd uitvoerig van gedachten gewisseld zodat deze vergadering een geanimeerd verloop had.

S. de Vries, secr.

AFD. DEDEMSVAART N.S. Gouden jubileum

Onder grote belangstelling vierden wij op 19 dec. in de prachtig versierde zaal Huisman ons gouden jubileum. Behalve de leden en hun dames waren aanwezig burgemeester E. H. Mulder, het hoofdbestuurslid de heer Frens, de heer Seunne van het Bijenhuis, de heer en mevrouw van Aarst en de familie Laak, die altijd een oogje in het zeil houdt bij onze bijen op de heide en de leden en hun dames. De secretaris, de heer D. Zondervan gaf een overzicht van de geschiedenis der afdeling, die op 19 december 1912 in café Huisman werd opgericht. Burgemeester Mulder waardeerde de bijenteelt als zinvolle vrijetijdsbesteding, die de jeugd liefde voor de natuur bijbrengt. De heren Frens en Van Aarst deden een beroep op de leden om door middel van propaganda en voorlichting bij de jeugd belangstelling te kweken voor onze moete natuursport. De heer Van Aarst vertoonde de nieuwe film Bijen, Bloemen, Honing. In de pauze werd een verloting gehouden van bijna uitsluitend door de leden zelf vervaardigde bijenteeltartikelen, waarvoor grote belangstelling bestond. De heer Frens bood de afdeling de verenigingsmedaille aan en aan twee trouwe leden, onder wie onze erevoorzitter, die wegens ziekte niet aanwezig konden zijn werd een fruitmand gezonden. Nadat nog een paar mooie natuurfilms waren vertoond bleven we nog enige tijd gezellig bijeen.

G. H. K.

AFD. BUNNIK-HOUTEN E.O.

Ook ditmaal organiseerde onze afdeling weer de jury-wedstrijd op Kerstveling Bunnik. Maar liefst 42 jongeren keurden het verpakte fruit van de inzenders op deze veling. De wisselbeker voor de herengroep werd gewonnen door J. Th. de Vos uit Bunnik, 2e werd H. Peek uit Odijk en 3e. Th. de Kruidt uit Driebergen. De dames-wisselbeker werd toegelikt aan mej. G. Lokhorst, Bunnik, 2e werd mej. T. Lokhorst, Bunnik en 3e mej. R. Peek, Bunnik. Ook het cur-

suswerk van de afdeling draait weer. Gestart zijn een cursus Klein Fruit met 14 deelnemers en een cursus Snoeien van vruchtbomen. De lessen worden gegeven door C. Pater en vinden plaats in het leslokaal van de Stichtse Fruit-tuin te Werkhoven. Op 28 febr. a.s. zal het derde lustrum der afdeling gevierd worden. Het is de bedoeling dat de leden hun huisgenoten meebrengen ter versterking van de onderlinge band en dat er voldoende tijd zal zijn om gezellig met elkaar te praten, terwijl de koffie met het imkersgerecht worstbrood niet zal ontbreken. De heer Laban zal voorts de film „weet je nog wel, oudje” vertonen, terwijl er ook een plaatsje is ingeruimd voor de uitsteken- de voordrachtskunstenaar de heer E. de Klerk uit Zeist. Al met al belooft het een goede avond te worden. Dit programma werd in grote lijnen vastgesteld op de vergadering van 20 december jl., waar de heer Laban op interessante wijze vertelde over het Rijksbijenteelconsultenschap, en zijn werkzaamheden en wat de praktijk-imker hieraan heeft. De verhuurprijzen van de bijen voor het fruit werden onveranderd vastgesteld, terwijl de afdeling zich uitsprak voor eenmalige suikerlevering.

C. P.

AFD. ELSPEET

Op 19 december jl. hield onze afdeling haar algemene jaarvergadering, welke maar door 12 leden werd bezocht tegen een zeer slechte opkomst is voor onze vereniging. De voorzitter die in korte trekken het afgelopen jaar naging wees er vooral op dat dit wel een zeer slecht honingjaar is geweest. De imkers konden dan ook een extra suikertoe wijzing krijgen voor de inwintering, verder werden de heren Reezigt en Mulder bij acclamatie herkozen als bestuursleden. Onder het genot van een rokerij en een tractatie was er de gelegenheid om opgave te doen voor het reizen naar Betuwe en Polder. Verder werd door de voorzitter nog medegedeeld dat er in februari 1963 een propaganda-avond wordt belegd en hoopt dan op een goede opkomst van leden en genodigden. Met voor ieder een prijsje van de gratis verloting, werd deze avond door de voorzitter besloten daarbij de wens uitsprekende dat 1963 een goed bijenjaar mag zijn en een tot ziens op 7 februari a.s. Ten slotte kan ik nog vermelden dat onze vereniging op 28 december jl. een gift van f. 100,- heeft ontvangen als een Kerstgave van een milde gever, die echter onbekend wenst te blijven.

E. TEUNISSEN, secretaris

AFD. BUIKSLOOT

Op 14 december jl. werd onze eerste filmavond van dit seizoen gehouden. Ondanks het zeer slechte weer was het bezoek goed. Ook nu waren weer veel jeugdigen aanwezig. De heer v. Aarst draaide voor ons het nieuwe filmpje „Bijen Bloemen Honing” en een film van de Zuidafrikaanse Ambassade, waarin wij kennis maakten met de sportvisserij in dit werelddeel en onder de indruk kwamen van de imponerende flora en fauna. Tijdens de pauze vond de traditionele honingverkoop plaats van genummerde honingbokaletjes. Aan het eind van de avond werden enige tegennummers uitgetrokken. De bezitters van de uitgetrokken loten werden een prachtige potplant aangeboden. Op deze avond werd ook ons ex-lid/bestuurder, de heer Broggel tot erelid benoemd. Aan hem werd een imkersembleem overhandigd en mevrouw Broggel viel een bloemenhulde ten deel. Door onze jeugdleden was een tentoonstelling ingericht van imkersmateriaal. Aan koffie kwamen zij niet toe. Vele vragen werden op hen afgezonden en ze doorstonden deze vuurproef glansrijk. Ook konden we weer een nieuw lid noteren, zodat ook wij een bescheiden steentje konden bijdragen voor onze ledenwerfactie.

AFD. NIJKERK

Op vrijdag 14 december 1962 hield de afdeling Nijkerk haar jaarvergadering. Ondanks het slechte weer was de opkomst niet uitgesproken slecht. Teleurstellend is het evenwel dat het ieder jaar weer dezelfde leden zijn die verstek laten gaan. Deze vergadering werd gekenmerkt door de prettige sfeer, die op al onze vergaderingen heerst. Alleen daarom is het al jammer dat de vergaderingen niet wat drukker bezocht worden. Tijdens de pauze werd een verloting gehouden, waardoor de stal van twee leden kon worden uitgebreid met respectievelijk een kast en een korf. De krappe kas van de afdeling werd nog verder geplunderd door de consumptie, die daarna aan de aanwezigen werd aangeboden. Onder het genot werd het afgelopen jaar nog eens onder de loep genomen, maar behoudens een enkele uitzondering was het honinggewin eigenlijk te verwaarlozen, zowel van de zomer- als van de heidedracht. Gehoopt werd dat 1963 ons wat vriendelijker zou behandelen, aangezien anders het gevaar zou worden dat het ledental nog meer zou slinken. Ondanks deze sombere geluiden mag toch worden aangenomen, dat de aanwezigen, die hun ervaringen weer eens hebben kunnen uitwisselen, een genoeglijke avond hebben gehad.

AFD. : APELDOORN

De jaarvergadering werd gehouden op 17 dec. l.l. Na allen welkom geheten te hebben getuigde de voorzitter, de heer C. W. F. Jansonijs, van zijn tevredenheid over de gang van zaken in de afdeling gedurende het afgelopen jaar. Niettegenstaande de teleurstelling van een slechte oogst openbaarde de belangstelling der leden zich in een druk vergaderingsbezoek. Wij noteerden een aparte club ter bevordering van de Krainer-koningsnietelt. Door schenking van meerdere boeken op het gebied der bijenteelt kon door het bestuur een uitleenbibliotheek worden opgezet; hiervan werd reeds druk gebruik gemaakt.

Voor de eerste drie maanden van het komende jaar zullen weer belangrijke onderwerpen de aandacht vragen, t.w. „Erfelijkheid t.b.v. de bijenteelt” — „Nieuwe inzichten in de bijenteelt” en tot slot een causerie met dia's en films door de rijkslandbouwassistent, de heer A. Steijn. In 1963 bestaat onze afdeling 65 jaar. Het bestuur wil dit feit niet onopgemerkt voorbij laten gaan en besloot hiertoe een bescheiden feestje in eigen kring te houden, ter organisatie waarvan in deze vergadering een commissie werd benoemd bestaande uit het dagelijks bestuur en twee leden. Voorts dankte de voorzitter allen die zich in het afgelopen jaar op een of andere wijze voor onze afdeling verdienstelijk hebben gemaakt, waarna aan de behandeling der agendapunten kon worden begonnen. De gebruikelijke punten werden vlot afgehandeld. Nu kreeg onze secretaris, de heer G. Hietkamp, gelegenheid zijn jaarverslag voor te lezen. Dit gaf een uitgebreid overzicht van de activiteiten gedurende het verenigingsjaar. Dat in het afgelopen jaar o.a. 6 vergaderingen werden gehouden en deze immer druk bezocht zijn, getuigt wel van de aantrekkelijkheid der onderwerpen, die op iedere vergadering na afhandeling van de gebruikelijke agendapunten, aan de orde zijn. De voortvarendheid van voorzitter en bestuur kennende, menen wij dat dit een stimulans zal zijn om op de ingeslagen weg door te gaan. Verder constateerden wij nog uit dit verslag een constant gebleven aantal leden, een goede ontwikkeling der volken in het voorjaar, en een slechte bevruchting der jonge koninginnen als gevolg van het slechte weer, terwijl van de honing-oogst niet veel terecht is gekomen. Ook het verslag van de penningmeester had de aandacht. Vooral een kleine toename

van het kassaldo verdiende applaus. Na het verslag van de kascontrolecommissie werd de penningmeester, de heer H. Bolsenbroek, voor het correct gevoerde beheer gedechargeerd.

Aan de beurt van aftreden waren de bestuursleden de heren Bolsenbroek Hietkamp en Polman, die zich wederom herkiesbaar stelden. Tegenkandidaten waren niet gesteld. Deze drie heren werden herkozen met algemene stemmen. Hierna had de gebruikelijke jaarlijkse verloting van inkersartikelen plaats. Er waren heel wat prijzen waardoor vele tevreden gezichten. Na een korte pauze kreeg de heer Vogel het woord voor het 2e gedeelte van zijn lezing met dia's over Zuid-Afrika. Dit onmetelijke land met zijn rijkdom aan wilde dieren en natuurschoon tovert de heer Vogel door zijn charmante wijze van vertellen en met zijn prachtige dia's als het ware levend voor de ogen van de toeschouwers. Door een hand uit te steken strijkt men een kanjer van een leeuw door de manen, door een stap vooruit te doen valt men in een diamantmijn van 200 meter diepte en dan weer raken wij verward in de namen en doornen van de vele soorten acacia's of genieten in de schaduw van een prachtige flamboyant. Werkelijk een boeiend slot van een zeer aantrekkelijke vergadering. Tot slot wenste de voorzitter de aanwezigen een wel thuis en sprak de hoop uit dat bij de komende feestdagen van het licht daarvan iets in de harten der aanwezigen zou mogen schijnen, wenste allen een voorspoedig nieuwjaar en een tot ziens op onze volgende vergadering in januari a.s.

AFD. ENSCHEDE

Donderdag 22 november 1962 vond in gebouw Irene, de eindles plaats van de cursus bijenteelt voor beginners, waarbij de heer J. van Aarst, de pers en verscheidene belangstellenden aanwezig waren.

Het resultaat van deze door de heer W. Assink gegeven lessen was, dat van de 15 deelnemers waarmede deze cursus startte, aan 12 personen het diploma kon worden uitgereikt; dit geschiedde door ons oudste lid en tevens erevoorzitter de 86-jarige heer G. Gorter. Deze wees er de beginnende inkers op, dat als je éénmaal gegrepen wordt door het bijenleven, je er niet meer los van komt en zelfs op hoge leeftijd zoals hij zelf, nog steeds plezier hebt in het imkeren en aangetrokken blijft tot het wonderleze leven der bijen en daardoor Gods wonderleze schepping meer leert en waardeert. Na de pauze vertoonde de heer van Aarst een bijenfilm en als toegift een film over Zuid-Afrika.

Dank zij de ledenwinst als gevolg van de grote tentoonstelling de 3 x a, zal er in Enschede in 1963 weer een cursus bijenteelt voor beginners worden gehouden.

AFD. GASSELTE

Donderdag 20 dec. hield de afd. Gasselte haar jaarvergadering in Hotel van Hemmen. Na opening door de voorz. de heer G. Lutjes volgden nota en jaarverslag van de secr. A. Hadders. Hieruit bleek dat het jaar 1962 voor de leden een buitengewoon slecht jaar is geweest. Het weer was van dien aard dat er in de zomer nergens wat was te halen. De hoop nog altijd gevestigd op de heide doch dit leverde in tegenstelling met 1961 ook niets op, zodat we van een abnormaal slecht jaar kunnen spreken. Het ledental bleef gelijk aan 1961.

Niettegenstaande 1962 ons lelijk in de steek heeft gelaten gaan we met goede moed het jaar 1963 tegemoet.

AFD. EIBERGEN

Op 10 december 1962 overleed plotseling ons geacht lid en bestuurslid, de heer

A. IZAKS

in de ouderdom van 72 jaren. Meer dan 30 jaren heeft onze vriend Izaks zijn bijen verzorgd. Altijd was hij op de vergaderingen aanwezig en altijd weer was hij bereid zijn kennis aan jongere inkers over te dragen. Wij zullen u niet vergeten.

Izaks, rust in vrede.

HET BESTUUR
Afd. Eibergen,

AFD. EDE

Op 24 december overleed op 71-jarige leeftijd ons lid

W. COERT

Wij zullen zijn nagedachtenis in ere houden.

HET BESTUUR
van afd. Ede

AFD. STEENWIJK

Plotseling is op 30 december op 70-jarige leeftijd overleden onze geachte voorzitter

JOH. GROOTERS

te Willemsoord. Hij was al lid van de vereniging in Frederikssoord en met de oprichting van de afd. Steenwijk hierheen overgegaan. Sinds 1946 bekleedde hij een bestuursfunctie en sinds 1950 was hij onze voorzitter, die altijd op de vergaderingen aanwezig was. Hij stond voor iedereen klaar en wist wat hij wilde. Tot de laatste dag gunde hij zich geen rust, maar was altijd in zijn werkplaats aan het knutselen, meestal voor anderen of om weer wat te maken voor zijn bijen, die hij elke dag even controleerde of alles wel in orde was. Zijn hulpvaardigheid en rechtschapenheid zullen nog lang in onze herinnering blijven.

Namens het bestuur,
K. Zeelte, secretaris.

AFD. DOETINCHEM

Verkort verslag jaarvergadering

Van de 32 leden waren er 14 aanwezig. Het ledental van de afdeling kruipt langzaam vooruit, helaas meest ten gevolge van overschrijvingen van andere afdelingen. De belangstelling voor de vergaderingen is in 1962 belangrijk hoger geweest dan in de voorafgaande jaren. Het eerste deel van deze jaarvergadering werd uiteraard ingenomen door huishoudelijke werkzaamheden, waarvan eerst te vermelden de uitvoerige jaarverslagen van secretaris en penningmeester; sedert enige jaren zijn beide functies in de afdeling gesplitst. Uit het jaarverslag van de secretaris zij hier vermeld dat in dit jaar van de Gemeente een terreintje om niet en tot wederopzeggens toe ter beschikking werd gesteld tot het plaatsen van bijenvolken, van belang voor die leden, die geen bijen bij huis meer kunnen

houden en wonen in huizen met kleine tuinen of zelfs in flatgebouwen. Voorlopig is er nog weinig belangstelling voor en maakt er slechts maar 1 lid van gebruik. Ook leent zich het terreintje in kwestie op zich zelf niet voor de aanleg van een echt bijenpark; ook het recht er op is daarvoor te onzeker. Over de koolzaadndracht blijkt men niet ontevreden te zijn geweest; de zomerdracht was slecht tot matig en de heide-dracht was een volkomen mislukking; er zijn zelfs volken op de heide omgekomen. In het jaarverslag is vastgelegd de aanhouding van vrachtauto, welke de inkers thuis bracht van het wegbrengen van de volken naar de heide. Het werd in strijd geacht met de bepalingen van de Wet Autovervoer Personen, die zich personen in de laadbak ophielden. Later is hierover correspondentie met het Hoofdbestuur gevoerd met aanbeveling deze zaak eens op te nemen — in het algemeen, niet in het bijzondere geval — met de Rijksverkeersinspectie, omdat naar de bewoordingen van de Wet een uitzondering is gemaakt, voorzover die personen nodig zijn voor de verzorging van de lading (hier naar de mening van het afdelingsbestuur wel van toepassing).

Het afdelingsbestuur heeft echter van dit gebeuren tot nu toe niets meer vernomen. (Zie verslag hoofdbestuur. Red.). Na het huishoudelijke gedeelte had er een „samenspraak“, of eigenlijk meer een voorbereide gedachtenwisseling plaats tussen de heer S. B. Siebelink en ondergetekende over hun bevindingen met de bijenteelt. Andere leden werden met opzet in de gedachtenwisseling betrokken door rechtstreekse vragen aan hun adres, waar men wist dat deze leden bijzondere ervaringen op een bepaald punt hadden. Het begon over het feit dat in Duitsland veel meer voor de bijenteelt wordt gedaan, ook wetenschappelijk werk dan hier, hetgeen ook gebleken was bij een bezoek aan het Bijenteeltinstituut te Münster. In Duitsland wordt echter de bijenteelt ook bedrijfsmatig bedreven. Toen kwam het op de vraag of aan Carnica's dan wel aan de Kaukasiërs de voorkeur moest worden gegeven. Tegen de Carnica's werd zwermduif naar voren gebracht en ook weer weersproken; tegen de Kaukasiërs late voorjaarsontwikkeling en zelfs luiheid in het algemeen. Het bleek wel dat er nog veel te weinig ervaring is om hierover een oordeel uit te spreken. Ook de lezing van Prof. de Wilde ter gelegenheid van de Renkumse internationale Bijenmarkt had door haar korthed en algemeenheden zeer teleurgesteld. Contact was ook nog opgenomen met Drs. Romeyn te Zeist, die met beide rassen nog experimenteert. Voor iedereen was 1962 een zeer slecht jaar geweest, dat vergelijking der rassen onmogelijk had gemaakt; nergens waren de eigenschappen naar voren kunnen komen. Overal was weinig gehaald en overal was weinig gewormd, domweg uit armoede. Hierbij aansluitend ging men over op de kwestie van de grotere kasten met grotere raammaat, bepaaldelijk Langstroth en Dant. Ondergetekende was daartoe overgegaan, althans gedeeltelijk, maar moest erkennen dat voor het jaar '62 zelfs de Langstroth-kast (12-raams) te groot was gebleken. Met een beroep op het boek van de Roever en in verband met de invoering van vruchtbaarder rassen en het streven naar grotere volken, werd het werken met grotere kasten echter verdedigd. Besloten werd nog — dit behoort weer meer tot het huishoudelijke gedeelte — dat een avond zal worden georganiseerd samen met de plaatselijke Volksuniversiteit, die daartoe bereid was gebleken. Gehoopt wordt dat de Heer van Aarst bereid zal blijken de inleiding te houden en enige films te vertonen. Op deze manier zal men ook niet-inkers bereiken. Ook een paar jaar geleden was een dergelijke avond georganiseerd.

WIJ KUNNEN

u alles leveren op het gebied der **Bijenteelt** voor de laagst mogelijke prijzen.

Vraagt onze rijk geïllustreerde prijscourant even aan, deze wordt u **op aanvraag gratis** toegezonden.

Heeft u geen honing voor wederverkoop dan kunt u bij ons wel terecht. Vraag dan even onze honingprijslijst aan.

BIJENSTAND

H. T. VAN DAM & Zn.

JUBBEGA (Fr.) — TEL. 05165 - 382

BEEKEEPING RESEARCH POST

AN FORAS TALUNTAIS

(The Agricultural Institute) invites applications for a post in its Beekeeping Research Unit. Level of entry to Research Staff according to qualifications and experience. Superannuation Scheme. Marriage and children's allowances. **Essential** - (I) Honours University Degree or equivalent. (II) Competence in beekeeping with suitable experience in research and development.

Further particulars and application forms from Director, An Foras Taluntais, 33, Merrion Road, Dublin 4. Latest date for receipt of completed forms - 19th February 1963.

SPEURBIJTJES

W. v. 't Land - Koopt à contant - Tegen de hoogste prijzen: ruwe was en ruwe honing, tevens verkrijgbaar alle imkers-artikelen. Honingzemerij, Tel. 2607, Barneveld.

TE KOOP: prima bijenvolken op zesramen, in simplexkasten en korven. Alles onder volle garantie. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303. Giro 377905. Adres van ouds bekend.

TE KOOP: Gebruikte simplexkasten, enkel en dubbelwandig. Originele spaarkasten; V.S. kasten; alles compleet met ramen en rooster. Uitgeb. ramen; bijenkappen; observatiekasten; slingers, enz. Alles in prima staat, onder volle garantie. Nieuwe zesraamskastjes met ramen f 6,—. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303. Giro 377905. Van ouds bekend.

TE KOOP: Gebruikte bijenkorven zonder gebreken. Nieuwe zwermkiepsen. Vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303. Giro 377905.

GEVRAAGD: Bijenvolken in kasten en korven, worden tegen contante betaling aan huis afgehaald. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303. Het van ouds bekende adres om zaken mee te doen.

TE HUUR: prima bijenvolken voor kas en buitenfruit. Het van ouds bekende adres: Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

TE KOOP: klaverhoning f 2,20, lindehoning f 2,35 koolzaad - klaverhoning gemengd f 2,10 per kg. Bij afname van 25 kg. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303. Giro 377905.

TE KOOP: zuivere bijenwas, prachtig goudgeel van kleur. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

TE KOOP GEVRAAGD: een goed bevolkte en uitgebouwde fruitteeltkast. N. H. van Zutvent jr., Sibogastraat 14, Amsterdam-Oost.

Win een Carnica-koningin! Wij stellen 5 op Schiermonnikoog bevruchte Carnica-koninginnen beschikbaar voor de 5 meest succesvolle afdelingen die op 1 juli a.s. minstens 10 leden meer hebben dan op 31 december j.l. Help uw afdelingsbestuur, dat hierover volledige inlichtingen van ons ontving. Bijenhuis, Wageningen.

Kunstraat

In het volgende

nummer

vindt u onze

prijslijst

Wij leveren u gaarne kunstraat van de allerbeste kwaliteit en met mooie, diepe celindruk, vervaardigd van de zuiverste geurige bijenwas. Broed- of honing-kamerformaat naar keuze, per kg f 6,75 (bij bestelling s.v.p. opgeven: „Voor ramen met zaagspleet” of „Voor ramen zonder zaagspleet”).

VOOR UW ZUIVERE WAS betalen wij f 4.—
per kg, voor uw ruwe raat f 1.—

RAAMPJES

BROEDKAMER, zonder zaagspleet	24 cent
BROEDKAMER, met zaagspleet	26 cent
HONINGKAMER, zonder zaagspleet	23 cent
HONINGKAMER, met zaagspleet	25 cent

Goede
dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370 - 2863 - GIRO 823276